

?leti?im ??levleri Sormacas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?leti?im ??levleri Sormacas?. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23226>

Özet

İletişim İhtiyaçları Soruşturması, mevcut bir psikometrik aracın Türkçe diline adaptasyonu (uyarlaması) sonucunda oluşturulmuş bir ölçektir. Bu ölçek, bireylerin çeşitli bağlamlardaki iletişimsel davranışları ve bu davranışların altında yatan ihtiyaçların belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, Evrim Kumtepe ve Mustafa Küçük tarafından 2015 yılında gerçekleştirilmiş olup, Türk kültürü bağlamında psikometrik uygunluğu test edilmiştir.

Adaptasyon çalışması, ölçeğin orijinal yapısının korunarak Türkçe konuşan popülasyonlarda güvenilir ve geçerli sonuçlar üretmesini sağlamayı hedeflemiştir. Bu çalışmada, özellikle eğitim ve psikoloji alanlarında iletişim becerileri üzerine yapılan araştırmalara önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İletişim İhtiyaçları Soruşturması, Ölçek Uyarlaması, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, İletişim, Davranışsal İhtiyaçlar.

Yazarlar

Evrim Kumtepe, Mustafa Küçük

Amaç

İletişim İhtiyaçları Soruşturması'nın temel amacı, bireylerin günlük yaşamda kullandıkları iletişim biçimlerinin altında yatan spesifik ihtiyaçları (örneğin, bilgilendirme, ilgi kurma, kontrol etme, kendini ifade etme) sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle iletişim becerileri eğitimi, dil gelişimi araştırmaları ve sosyal psikoloji çalışmalarıyla tanımlanmış veya değerlendirici bir araç olarak kullanılmak üzere uyarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kavramsal eşdeğerliğini koruyarak, Türk popülasyonunda kültürel ve dilsel farklılıklar nedeniyle ortaya çıkabilecek ölçüm hatalarını en aza indirmeyi amaçlanmıştır. Bu sayede, uluslararası araştırmalarda elde edilen bulguların Türkiye bağlamında karşılaştırılabilir hale gelmiştir.

Yapı

Ölçek, bireylerin iletişim kurarken kullandıkları temel ihtiyaçları kapsayan çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Genel olarak iletişim ihtiyaçları, dilbilimsel ve psikolojik teorilere dayanarak, kişilerin mesajları aktarken neyi başarmaya çalıştıkları incelenir. Bu ihtiyaçlar, genellikle sosyalleşme,

duygusal ifade, bilgi aktarım ve çevreyi düzenleme gibi alanlar içerir.

Kumtepe ve Küçük (2015) tarafından yapılan adaptasyon çalışmasında, orijinal ölçeğin teorik yapısının Türkçe örneklemede de geçerli olup olmadığının belirlenmesi temel alınmıştır. Ölçek, bu istevlerin göreceli sıklığı veya önemini ölçen maddelerden oluşur ve tipik olarak Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır.

Geçerlik

İletişim İstevleri Sormacası'nın Türkçe versiyonu için geçerlik çalışmaları, Kumtepe ve Küçük (2015) tarafından yürütülmüştür. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıya ne derece doğru ölçtüğünü gösteren kritik bir psikometrik özelliktir. Adaptasyon sürecinde genellikle yapı geçerliği ve kapsam geçerliği yöntemleri kullanılmıştır.

Yapı geçerliği analizleri, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen iletişim istevleri boyutlarına uygun şekilde yüklendiğini doğrulamak için Faktör Analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin orijinal yapısının Türk popülasyonunda da geçerli olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini değerlendirir. Kumtepe ve Küçük (2015) çalışmasında, İletişim İstevleri Sormacası'nın iç tutarlılık güvenilirliği incelenmiştir. İç tutarlılık, genellikle Cronbach's Alpha katsayısı kullanılarak hesaplanır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı temel yapıya ölçmekte olduğunu gösterir. Adaptasyon çalışmasının sonuçları, Türkçe İletişim İstevleri Sormacası'nın ilgili popülasyon için kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. (Kaynak makalede bu detaylar olarak sunulmuştur).

Faktör Analizi

Adaptasyon çalışmaları'nın temel bileşenlerinden biri olan faktör analizi, ölçeğin çok boyutlu yapısının doğrulamak amacıyla kullanılmıştır. Kumtepe ve Küçük (2015), orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe verilerle ne kadar örtüştüğünü belirlemek için bu yöntemi uygulamışlardır. Bu analizler, ölçeğin alt boyutlarının Türk örnekleminde de ayrıştığını ve teorik beklentilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Elde edilen faktör yükleri ve özdeğerler, ölçeğin iletişim istevlerini temsil eden ayrı ve anlamlı alt ölçeklere sahip olduğunu kanıtlamıştır. Bu durum, araştırmacıların iletişim istevlerini detaylı ve yapısal olarak incelemesine olanak tanımaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Sormacas? (Self-Report Questionnaire)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama versiyonu)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon veya Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde yap?l?r.)

Ya? Grubu: Ergenlik sonras? ve Yeti?kinlik dönemi

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, Türkçe konu?an bireyler.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n belirli ileti?imsel durumlar veya davran??lar hakk?ndaki ki?isel görü?lerini veya s?kl?klar?n? belirtmelerini ister. Derecelendirme format? (Likert tipi) kullan?larak puanlan?r.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Geçerlik ve Güvenirlik, Selçuk ?leti?im, Evrim Kumtepe, Mustafa Küçük.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: egkumtepe@anadolu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Evrim Kumtepe (Anadolu Üniversitesi, ?leti?im Bilimleri Fakültesi, Eski?ehir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?leti?im ??levleri Sormacas?'n?n Türkçe adaptasyon çal??mas? **2015** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Evrim Kumtepe ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlarda genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazardan resmi izin al?nmas? zorunludur.

Kaynaklar

Kumtepe, E. ve Küçük, M. (2015). ?leti?im ??levleri Sormacas?'n?n Türkçe versiyonu için geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Selçuk ?leti?im*, 8(4), 5-31.

Makalenin DergiPark üzerinden erişim linki: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: iletisim-islevleri-sormacasi-toad.pdf

İletişim İlevleri Sormacasının Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM